

synede med kirkelig Hjælp og med Præster paa lignende Maade, som de øvrige Dele af Landet, maa jeg sige, at jeg gør det med noget tungt Sind under de nuværende Forhold. Navnlig naar vi staa over for Spørgsmaalet om Oprettelsen af ny Embeder, om Indtøb af Præstegaarde, forekommer det mig, at det er en noget trykket Stilling, dette Ting kommer i, naar det forlanges, at det skal bevilge ny Præsteembeder, ny Præstegaarde, samtidig med at Kirkebestyrelsen ganske paa egen Haand kan raade over de ny Embeder. Vi have jo set Eksempler paa, at Kirkebestyrelsen skifter sig ved Præstegaarde — hvad der maatte paa vedkommende Steder kan være god Grund til — men fra Folketingets Standpunkt er det dog saaledes, maa man sige, at man forlanger, at Folketinget skal bevilge ny Præsteembeder og ny Præstegaarde, samtidig med at Kirkebestyrelsen disponerer over saadanne ny Præsteembeder og saadanne ny Præstegaarde uden at spørge Rigsdagen derom. Der er, forekommer det mig, noget meget abnormt deri, og jeg vil slutte mig til den Opfordring, som det ærede Medlem fra Ruds-Bedby i Formiddagsmødet rettede til Kirkebestyrelsen, til den højttæredede Kultusminister, om at han saa snart som muligt vilde tage Spørgsmaalet op om en forfatningsmæssig Ordning af Kirkens Anliggender og navnlig ogsaa om en Omordning af Præsteembederne og Præstelønningerne, saaledes som man for mange Aar siden har ønsket det her i Tinget. Den Opfattelse, jeg her kortelig har antydet, vilde vel naturligt føre til, at jeg paa dette Tidspunkt afholdt mig fra at Deltagelse i Oprettelse af Præsteembeder og Udvidelse af det bestaaende folkekirkelige Væsen; men jeg erkender, og som praktisk Politiker tør jeg maatte sige, at det maatte har noget længere Udsigter, inden vi naa til den Omordning af de kirkelige Forhold, vi ønske, og saa rejser sig det Spørgsmaal, om det er retfærdigt og billigt, og om det overhovedet er forsvareligt over for de fattige Egne, om hvilke der overvejende er Tale i Aar, at lade dem vente paa kirkelig Medhjælp, indtil man muligvis bliver enig om en mere rationel, mere almindelig Omordning af de kirkelige Forhold. Og naar det Spørgsmaal rettes til mig, maa jeg sige, at jeg ikke kan være med til at sige nej over for de Egne, som ere i saa høj Grad forsømte, og som her er Tale om, navnlig de jydskede Hedegne. Jeg har derfor med den Betænkelse, jeg har antydet, sluttet mig til de Forslag, der ere fremsatte om en Omordning af de kirkelige Forhold i nogle

midtjydske Sogne: Haderup, Ørre og Klast. Det forekommer mig, at Menighederne derude ere saa stedmoderlig behandlede i alle Henseender, at vi ikke kunne forsvare at lade dem vente paa Kirke og Præst, indtil Rigsdagen og Regeringen kunne blive enige om en Omordning af de kirkelige Forhold. Af den Grund er jeg altsaa gaaet med til at stille Forslag om en Omordning af de kirkelige Forhold i disse midtjydske Sogne. Naar Spørgsmaalet dernæst har været, hvor langt man skulde strække sig i pekuniær Henseende, saa har jeg sluttet mig til dem, der sige: Vi skulle forsyne disse Kommuner, disse Menigheder paa en Maade, som svarer nogenlunde til den Maade, hvorpaa de øvrige Dele af Landet ere forsynede med Kirker. Heraf følger, at jeg ikke billiger det saakaldte Kapelsystem, som gaar ud paa, at disse fattige Egne kunne nøjes med et tarveligt Kapel uden Taarn og Spir. Jeg er paa det Punkt ikke enig med den ærede Ordfører for Mindretallet, der betragter Taarnet paa en Kirke som en Forsængelighedsjag. For mig er Taarnet noget andet; det er ikke alene et Symbol i kirkelig Henseende, men ogsaa en historisk Fremtoning. Historien har efterladt en Type paa Kirkebygninger, og det forekommer mig at være en historisk Uretfærdighed, man begaar mod de fattige Egne derude, naar man ikke lader dem nyde nogenlunde samme Ret og Skel som de andre Egne have nydt paa den Tid, da Staten og Kirkesamfundet have forsynet dem med Kirker. Jeg stiller mig altsaa paa det Standpunkt, at naar vi skulle bygge Kirker i de Egne, vi saa bygge dem paa en passende Maade ogsaa i ydre Henseende, og glæder mig over, at man er naaet til et Slags Kompromis med Hensyn til Udgifterne til de Kirker, som bygges i disse Egne, saa at Menighederne der ogsaa i ydre Henseende kunne faa Tilfredsstillelse af deres Kirkebygninger. En Kirke til har jeg været med til at støtte, nemlig en Kirke paa Bornholm. Derom kan ganske vist ikke siges det samme, som jeg har sagt angaaende de midtjydske Kirker i fattige Egne, men for mig staaer det saaledes, at Bornholm har ganske særlige Krav. Bornholm er ved sin Beliggenhed afstaaet fra at nyde Fordel af mange af de Statsinstitutioner, hvortil vi give en Mængde Penge ud, f. Eks. hele Jærnbanevæsenet, og Den har i det hele ved sin affides Beliggenhed vanskeliggere ved at faa Udgang til de almindelige Statsgoder, end det er for den største Del af det øvrige Land. Det er en saadan Betragtning af Bornholms noget affides Beliggenhed og af den særegne Vanskelighed, Beboerne have